

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 1. vel. serpana 1865.

List 22.

Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

21. Tristoletnica v semenišču sv. Apolinara.

Ker sem ravno o muzikalnih oratorijih govoril, naj ob kratkem precej omenim neko svečanost enakega zapopadka, ki sem se je smel vdeležiti predzadnji dan svojega bivanja v Rimu.

Tridentinski zbor je zapovedal, da naj se v vsaki škofiji ustanovi semenišče za izrejo prihodnjih služabnikov v vinogradu Gospodovem. Papež Pij IV je hotel dati prvi izgled s spolnitvo te postave, zatorej je l. 1564 tako semenišče vstanovil pri cerkvi sv. Apolinara, ter ga previdel s potrebnimi dohodki. Raznoletni mladenčci, ki se znajdejo v zavetji velikega poslopja, so klerikom prišteti, in se izobrazujejo v vsch znanostih od prvih latinskih šol do visokega bogoslovja; papež Leon XII je podelil temu kolegiju tudi vseučilišne pravice, to je, oblast doveršene učence v častne akademijske stopnje dohtarstva itd. povzdigovati. Ko je papež blagoslavljal temeljni kamen z veliko slovesnostjo, je bil med drugimi narvišimi osebami pričujoč tedanji general Jezusove družbe, sv. Frančišk Borgija, ker je bilo v začetku vodstvo tega znamenitega vstava ravno tej Jezusovi družbi izročeno. Zdaj se uk in vsa izreja znajde v rokah svetnega duhovstva.

Vstanovljenje semenišč je premenitno za razcvitanje keršanskega duha, da bi v Rimu, kjer zbudljive slovesnosti sploh zelo ljubijo, tristoleten spomin brez prazničnih svečanost mogel preteči. Napravili so jih zares prav sjajno zdanji in poprejšnji rejenci, katerih poslednjih je veliko v visokih službah postavljenih. Odločeni so bili v dnevi 12. 13. in 15. decembra 1864. Slovesnosti so se obhajale cerkvene v cerkvi sv. Apolinara, pesniške in muzikalne v veliki kolegijevi dvorani (*aula*). Vsa cerkev je bila, kakor je v Rimu o prazničnih godovih navada, z rudečimi, belimi in rumenimi zlatoobšitimi prapori preprežena in bogato razsvitljena; ravno tako okinčana dvorana. Skoz vse tri večere je bilo zunaj razsvitljeno kolegijalno poslopje, razsvitljene so bile tudi in s tapeti okinčane vse sosednje hiše, ki ograjajo prostorni terg sv. Apolinara.

Slovesnosti so se delile v cerkvene in umetne. Dopoldne je bila vsak dan pontifikalna sv. maša in popoldne pete večernice, obojno to duhovno opravilo obdajano z vsem veličastvom rimskega obredja in spremljano z vso mikavnostjo glasbene umetnije. Od zjutraj do poldan so tihe maše hodili brat višji prelati in drugi duhovni, ako so v ta namen dobili posebne vabilne liste.

Vsak večer te slovesne tridnevnice je bila v dvorani (*aula*) berhka akademija, kjer se je posebno pokazalo, kaj Rim v vravnanju visokih svečanost premore. Le kdor je bil takó srečen, da je dobil vstopen list, je smel v akademijo. Razdeljenih je bilo vstopnic okoli dveh tisuč. Dasiravno je

dvorana, o tej priložnosti preokusno okinčana in razsvetljena, zelo obsežna, so jo vendar poslušavci tako gosto napolnili, da je bil človek vesel, če se je mogel na kak kamniten steber malo pritisniti. Na koru nad vhomom so imeli odločen prostor kardinali, prelati in drugi rimski velikaši; nasproti vhomu so bili na odru razstavljeni pevci, vseh vkup blizo sto praznično oblečenih mož in mladencev; pred odrom so sedeli godbeniki v primernem številu. Tekst za razne speve so domači pesniki zložili ter jemali predmete prvič iz svete službe levitov in višega duhovna; drugič iz poklica preroka Elija in preroških šol; tretjič iz zgodovine lateranske palače (*Patriarchio Lateranense*), kjer so se od časov sv. Leona Velikega sprejemali mladenčci v izrejo za rimsko cerkev; četrtič iz zgodovine apolinarskega semenišča. V teh pesmah zdaj leviti, zdaj viši duhoven, zdaj Izraelci poveličujejo in molijo čuła božja; potlej spet papeževi hišniki hvalijo previdnost Vsegamogočnega in rimska učovšina prosi z iskreno molitvijo za odvračenje pogubne nevarnosti, ki perti cerkvi po Longobardih, in klíče z otročjim zaupanjem v presveto Devico; nazadnje sv. Frančišk Borgija izvoljene rejence Apolinarjevega semenišča podbuda k izglednim čednostim, in mladenški rejenci mlo prosijo za dar vere, upanja in ljubezni, ter s prisego piterjajo zvesto pokoršino do zapoved božjih Napeve k temu tekstu je izvoljeni vodja vzel iz nar glasovitneših oper: iz „Nabuhodonozarja“, „Macheth-a“, „Roberta“, iz „Ugenotov“ itd. Da je bila izpeljava vsch teh spevov preizverstna in umetnij-ko doveršena, si vsak lahko mišli, ako se v duhu ozre na veliko množico pevcev in godbenikov, in sicer rimskih umetnikov. Tudi tukaj so se samospevi raznih glasov z dvospevi, četverospevi in veličastnimi zbori verstili. Vse je bilo neprimerljivo lepo, čutje topivno in povzdigljivo. To, menim, bo še dolgo res ostalo, da je Rim v umetnij-kem oziru prvo mesto sveta.

V akademiji se pa ni odlikovala samo muzikalna umetnija, ampak tudi govornišstvo in pesništvo. V prvi akademiji, pri kateri sem se mogel pričujoč biti, so bile posamezno razkazovanja takole zverstene: V prvem delu so se najpred glasili muzikalni spevi, katerih zapopadek je bil rod Levijev. Nato je *Monsignor* Aleksander Franchi, nadškof Tesaloniški, nekdanji rejence Apolinarjevega semenišča, govoril skoz terdo uró izversten italijanski govor, v katerem je z nenavadno učenostjo razkladal zgodovino klerikalnih seminarijev od prvih časov do neprecenjenih prizadev zdanjega papeža Pija IX. Visokemu govorniku je brez prenehanja pot po obrazu lil, pa tudi poslušavci so se v vroči gnječi tajali in v marsikakem sercu se je glasila želja, da bi se bilo takega slavnega govora nekaj za prihodnji dan prihranilo. Po tem govoru so sledili spevi, katerih zapopadek je prerok Elija in preroške šole. Potlej so trije nekdanji apolinarci, zdaj v visokih službah postavljeni gospodje, in en zdanji rejence deklamovali svoje za ta dan zložene pesniške

dela, nekaj v latinskem, nekaj v italijanskem jeziku, katerih zapopadek je bila prvič postava tridentinskega zbora zastran ustanovitve duhovnih semenišč; drugič, radost tridentinskih očetov nad to postavo, tretjič izročitev rimskega semenišča v varstvo Jezusove družbe in četrtič hvala štirih papežev, ki so bili v mladosti rejenci apolinarjevega semenišča. Nató so spet razveseljevali poslušavce v serce segajoči spevi, katerih zapopadek se nanaša na lateransko duhovno odgojilnico (*Patriarchio Lateranense*), serčne molitve prelite v gniljivo glasbo. — Drugi del prve akademije so začele deklamacije v latinskem, gerškem in italijanskem jeziku, latinska elegija, gerški epigram, italijanski sonet in *ottava rima*. Deklamovala sta dva profesorja, nekdanja apolinarca, in dva sedanja apolinarca. Vsi so obdelovali znamenita djanja iz zgodovine apolinarovega semenišča; posebno je dopadalo delo mladega pesnika, ki je v *ottavah* prepeval viteško vdanost in ljubezen, katero so skazovali apolinarci o hudem razsajanji kužne bolezni leta 1566. Sklep so storili glasbeni spevi, katerih tekst se tudi nanaša na zgodovino apolinarovo. Rossini, Meyerbeer in drugi mojstri so tu s svojimi mojsterskimi deli navduševali poslušavce, kateri so se, polni vsakršnega umetniškega vžitka, še le v pozni noči ločili od tristoletnega svetišča cerkvenega znanstva in blaživne umetnije. Marsikaka stiska je v poslednjih časih zadela Rimljane, ktera jim utegne kaliti zavedo nekdanjega svetnega veličastva. Kdo bi jim zameril, ako ljubijo cerkvene in umetniške svečanosti? Same na sebi so sposobne v požlahtnjenje serca; nekoliko pa tudi spomin natežeco nadlogo topé in ogenj v pekočih ranah hladé.

Praznik in Dmesečna pobožnost prestudnega Serca Jezusovega.

(Dalje.)

Pervo opravilo.

to je, opravilo tistega, kateri si prizadeva pobožnost presv. serca Jezusovega razširjati.

Kdor prevzame to opravilo, naj prosi nebeškega Očeta, da bi vse ljudi z lučjo svoje milosti (gnade) pripeljal k spoznanju presvetega Serca in sv. Duha, da bi vncmal v sercih vernih ljubezen do Njega. Tudi naj prosi Marijo prečisto Devico, da bi po njeni prošnji vsi, kateri pribežijo k presvetemu Sercu Jezusovemu, Njega zveličavno moč v sebi občutili.

Večkrat čez dan naj se zateče s svojimi mislimi v ljubeznjivo svetišče Jezusovega serca, ter naj se sklene z Njim po goreči ljubezni. Pridruži naj se angeljskemu kóru Tronov, z njimi častit presvete Serce. — Obišé naj, ako mu je moč, sv. Reš. Telo; če pa res ne more, naj to stori v duhu s tim, da pri svojih, zlasti težavnih opravilih na to presv. skrivnost misli. Naj prosi za razširjanje te pobožnosti, ter naj Zveličarju posebno priporočuje faro, sosesko, hišo, kjer stanuje, in vse ude te družbe. Moli naj trikrat: Čast bodi Očetu itd., in trikrat Česena si Marija. Čednost tistega, ki to opravilo prevzame, naj bo: Z modrim govorjenjem in lepim zgledom druge nagovarjati in buditi k česenu in ljubezni presv. Serca in ljubezen do Njega še bolj vncmati.

Srečen je, ki dopolnuje to opravilo! Ljubeznjivi Jezus je njegov srednik pri Očetu, kakor je obljubil častitljivi Margareti. Kakor se namreč tisti, ki pohujsanje daje, velikega greha krivega stori, tako veliko zasluženje pridobi, kateri z molitvijo in z lepim zgledom k pobožnemu življenju budi.

Sladko serce mojga Jezusa, o daj!
Da Te ljubim vedno bolj, na vekomaj!

Molitev.

O ljubeznjivi Jezus! daj po svoji neskončni dobroti, da bodo vsi ljudje neprecenljivo ceno Tvojega presv. Serca prav spoznali, goljuživim strastim sveta se odpovedali in tako okusili neizrečeno veselje, katerega si pripravil njim, ki Te serčno ljubijo.

O Marija, ki v svojem maternem Sercu nič bolj ne želiš, kot da bi vsi ljudje Tvojega božjega Sina spoznavali in ljubili, nikar ne pripusti, da bi zavolj svojih grehov in hudobij ne mogel razširjati pri svojih bratih česenu Njegovega presv. Serca. Daj, da se s tem saj nekoliko zatrejo naklepi hudobnih, ki to Božje Serce zančujejo, skrunijo in prebadajo. Amen.

Vah tistemu, ki razširja pobožnost presv. Serca, naj bo sv. Frančišk Salezijan; posnemaj ga v gorečnosti s kakoršno je on razširjal ljubezen do Jezusa; priporoči se mu, da bi mogel svojo službo prav opravljati, in moli njemu v čast Oče naš in Česena si Marija!

Pogovor od posta.

(Dalje.)

Kat. duhoven dalje. Pogledjte le ubozega kmeta, koliko težko dela, se trudi in potí, in kakšen je njegov živež? Premnogi lahko na perstih poštejejo, kolikorkrat jim med letom meso pride na mizo! Ali ozrite se na Lahe zidarje; tudi njih delo ni nikakor lahno, in o čim se hranijo? Neslana polenta, malo sira in ričet je dan za dnevom njih vžitek; in pri vsem tem toliko bornem in težko prebavljivem živežu so vender zdravi, krepki in veseli ter večidel tudi lepo starost doživijo.

Ako se tedaj ti pri svojem težavnem delu brez pričože in posebnega obteženja tako rekoč dan za dnevom postijo; si bote li, vprašam, terditi prederznili, da bi njim, ki imajo brez primere lagljeje opravila, ki n. pr. v uradnih in prodajavnicah sedijo, nemogoče ali pa pretežavno bilo, samo enkrat v tednu in nekterikrat med letom postiti se in mesnih jedi se zderžati?!

Uradnik. Res, zvito jo vozite in vijete, da bi nas vgnali; pa pri vsem tem ste jo zdaj vender zavozili, ker s svojo primero, ne da bi kaj spričali, le nas zagovarjate, ako se posta in postnih jedi ogiblremo in branimo. Zakaj, naj bi slednji dan na lov hodil in po gozdu postopal, ali pa oral ali zidal, eh ben! gotovo bi se mi potem tudi bolj težke jedi dobro prilegle in jedel bi to, kar je oratar in zidar. Pa temu, kakor veste, ni tako, in kakor mi, tako je tudi, bi rekel, naš želodec izobražen, in na kej boljšega kot na bob in polento navajen.

Lastna skušnja nas tedaj uči in tudi zdravniki terdijo, da kolikor bolj se kdo giblje in telesne moči napenja, tem bolj mu tudi težke jedi teknejo; ravno zavoljo tega pa nasproti unega tem bolj obteže, ali še celo zdravju škodovati zamorejo, ki je po svojem stanu primoran veliko sedeti; tako da ravno nam uradnikom, ki moramo večí del dneva v pisarnici prebiti in presedeti, v resnici ni zameriti, da se posta in postnih jedi ogiblremo in jemo to, kar je stanu in zdravju primerno.

Več gostov. Tu ste pa res jako pametno besedo izustili, gosp. uradnik; vaš ugovor je enako resničen kakor pravičen, tega menda tudi gospoda duhovna ne bota tajila, toliko manj, ker sama terdita, da cerkev nikomur s postom na zdravju škodovati noče.

Katol. duhoven. Res je, cerkev nikomur ne želi škode, pa ravno tako malo, gospodje! ona dovoli, da bi se zavoljo praznih vzrokov njene zapovedi prelomovale in zaničevale. In tak prazen in res malo premišljen izgovor je to, kar so zdaj gosp. uradnik povedali, če ravno s tem v resnici premnogi iz omikanih stanov svojo zanikarnost za-

stran posta zagovarjajo. Pa vprašam, gospóda! kam bi prišli, ako bi to vodilo veljalo? Kje je kak višji, kak gospodar ali postavodajavec, ki bi svojim podložnim dovolil, da se smejo spolnovanju svojih dolžnost odtegniti samo zavoljo tega, ako jih to spolnovanje obteži! Kaj bi mislili zastran človeka, naj si bo že izobražen ali ne, ki bi po tem vodilu ravnal? Kar pa enemu veljá, mora tudi drugemu prav biti. Ako se tedaj vi, gosp. uradnik, ali kdor si koli bodi, ne more in ne smé odtegniti postavi in povelju predpostavljenih, naj se mu tudi težavno zdi, si bote mar li terditi prederznili, da bi iz ravno tega vzroka se odtegniti smel temu, kar mu kot kristjanu cerkev zapoveduje? Ali pa, je li mar cerkev, ki jo je sam Božji Sin vstanovil, zadnja, ter njene postave manj veljavne, kakor povelja kterege si bodi gospodarja? Bi ne bilo tako ravnanje in vedenje enako vesti, kakor pravici in pameti popolnoma nasprot? Kogar postne jedi obtežijo, naj jih vžije v manji meri in teknilé mu bodo, zakaj da bi take jedi, zato ker so postne, ako so sicer zdrave in zmerno vžite, komu na zdravju škodovale, naj si mora že tudi obilno sedeti, ni bilo še slišati, sicer bi ne imeli nobenega zdravega krojača, čevljarja itd., kateri zlasti na deželi več postnih kot mesnih jedi vžijejo, in kakor veste, tudi mnogo več sedijo kakor n. pr. uradniki. Koliko ur moramo n. pr. tudi mi duhovni, posebno in ravno v postnem času, ne v prostorni pisarnici, ampak v tesni spovednici presedeti, in vender poznam gospode, in sicer priletne, ki po stari hvale vredni navadi celi postni čas mesa ne okusijo; in prav obilo jih je, ki se tudi zdaj še vsak teden zaporedoma o petkih in sobotah zderžijo mesnih jedi. In vender menim, da ne bote terdili, da bi se tudi nam meso dobro ne prileglo in bi tudi naš želodec na kej boljšega navajen ne bil, kakor na postne jedi. Tako, lejte! tudi ta vaš ugovor razpade in splava po vodi.

Prijeten post ni, to je res, sicer bi se ga tudi toliko ne branili, kakor je sploh premagovanje samega sebe za vsacega bolj ali manj težavna reč. Vender pa je ravno to lastno zatajevanje in premagovanje reč, ktere se človek nikdar in nikjer čisto ogniti ne more, naj že potem Bogu ali mamoni služi. Treba je tedaj se vaditi in učiti, da si zna kterikrat ne samo to odreči, kar mu je prijetno, temuč tudi to prenašati, kar mu je težavno. Naj bi kmet delo opustil, ko truden pr hajo, ali ga vročina ali mraz in slabo vreme obteži, slaba bi bila za njegovo žetev in on sam bi mogel stradati in z njim vsi drugi.

Koliko si prizadeva in se trudi, ki je blaga ali časti lakomen; koliko potov stori, se poganja in priklanja, ki hoče obogateti, ali veči in bolji službo si nakloniti. Ni se tedaj čuditi, da se tudi naš dušni blagor ne dá doseči razun, da se učimo in navadimo marsikaj storiti, kar bi raji opustili, in marsikaj opustiti, kar bi raji storili. Pametno in možatega kristjana vredno je le to, da on svojim željam zapoveduje, ne pa želje njemu; da svojo dolžnost spolni tudi takrat, ko ga težko stane, in se prelomljenja postave ogiba, naj se mu tudi to prelomljenje kaže v vabljivi podobi.

Katol. kupec. Ako bi ne bil v gostilnici, v resnici mislil bi, da poslušam postno pridigo. Ne odnehate, dokler vaša ne obveljá, in rekel bi, da nam bo skoraj žal, da smo se v to pravdo spustili, ker sta gospoda res vsa pripravna nas zbežati in nam vživanje mesa o petkih in družih prepovedanih dnevih pristuditi. Pa na nekaj vas vender še spomnim; ali bi se ne dala ta reč nekako poravnati in pobotati? Vi pravite namreč, da je pri postu poglobitna reč, premagati se in si kaj pritergati, ostanite tedaj mož beseda in povedite, ali bi ne bilo pravo in namenu cerkve zadosteno, ako bi kdo o tacihi dnevihi namesto postnih jedi v polni meri, raji manj mesa vžil in bi cerkev rekla: meso smé jesti, pa v manji meri kakor sicer.

Stolni korar. Tu, gospod, je lahko mož beseda ostati, zakaj cerkev nekterikrat v resnici tudi tako govori, kakor pravite. V 40dunskem postu n. pr. je razun petkov in sobot pripušeno meso jesti, zapovedano pa samo enkrat na dan se nasititi. Kdor rad meso je, se mora tukaj že nekoliko premagovati. To premagovanje in pritergovanje pa je, kakor sem že prej razložil, veči ob ojtrejeh postnih duhih, ker je razun me-nih jedil tudi prepovedano, se več kot enkrat na dan nasititi. Naj laglji je post o navadnih petkih, ker je, kakor veste, le meso vživati prepovedano, večkrat na dan se nasititi pa pripušeno. (Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Odkar so milostl. škof prejeli naznanilo, da je razprava oporoke Njih blazega prednika doveršena, so v jasni zavesti svoje dolžnosti do domovine precej vse vpravili, kar se jim je zastran slovensko-nemskega besednjaka potrebno zdelo. Od tadaj ta reč napredva naglo naglo in prav po sreči. Lotili so se gospod predsednik, stolni dekan Dr. Pogačar, dela kar neutegoma, ter pisali slovenskim veljakom, zlasti g.g. Miklošiču in Cafu, da bi blagovolila svoje bogate zbirke v porabo posoditi, doma pa se je obravnavalo z g. Zolokarjem zastran njegovega rokopisa. Gosp. Miklošič je po odgovoru že 4. u. m. z velikoserčno rodoljubnostjo kar precej izročil tudi svoj rokopis za odpravo — 4 debele foliante, ki so že kacih 14 dni v rokah gosp. predsednika. G. Caf v odgovoru 16. u. m. si v čast šteje, da more k tako imenitnemu delu pripomoči. Z veseljem in s prijaznimi, celo delu koristnimi pogoji je obljubil svoje obširne in prebogaté zbirke. Gospod predsednik sami so ga 23. u. m. na Ptuj obiskali, vidili delo, ki je bilo skoz 30 let s toliko marljivostjo iz vseh slovenskih krajev zbirano, in v katerem po pisavcevem zagotavljanji ni nobene skovane besede, ampak le take, ki so med ljudstvom, in ki ob času zbiranja še niso bile v besednjakihi. Tudi ta zaklad se v kratkem v Ljubljano pričakuje. Tako tedaj so naj bolj dragi in bogati viri za to imenitno delo nekaj skupaj, nekaj pa zanesljivo zagotovljeni. Verh tega se pa pričakuje še mnogotere pomoči od več strani. Gosp. Bile, n. pr., je obljubil poslati progovorov in besed iz Notranjskega itd. Berž ko bodo poglobitni viri skupaj, se bodo naprosile potrebne delavne moči in prične se vredovanje in končno delo, ktero bo sicer še veliko veliko truda stalo, pa je tudi truda vredno. Pristaviti se smé po tem takem: Ako je kako delo vsestransko, bode z Božjo pomočjo menda to pri teh in tacihi virih in podlagah. Gosp. Miklošičevi rokopisi obsegajo ne le štajarskega, ampak tudi ogersko-slovensko narečje — zlasti iz ondotnih spisov (torej je marsikaj vmes še pretresovanja potrebno, kakor gosp. Miklošič sam v pismu pravi). Cafova zbirka ni le po spisih, temuč veliko bolj iz ust naroda iz štajarskega, Ogarskega (od koder je nalaš može najemal ter jih spráševal), Rezijskega (ravno tako), Kranjskega itd. Znana je poslednjič gosp. Zolokarjeva dolgoletna skušnja, pridnost, iznajdenost, pa tudi bogatost njegovega rokopisa. Vse to bode v rokah gospoda dostojnih zmožnost in vednost, posebej tudi v jezikoslovstvu sploh, ki so sami slovenski pisatelj, začetnik „Zgodnje Danice“ itd. Vse okolišine so tedaj take, da smemo pričakovati prav posebno dobrega, bogatega, verlo vrednega slovenskega slovarja.

Iz Ljubljane. Te dni so se dokončale tudi drage ljubljanske šole. Od 24—26. so bile slovesne poskušnje v dekliških uršulinskih šolah; in sicer prvi dan v 5 razredih znotranje šole. Med mnogim imenitim poslušavstvom so bili tudi mil. knez in škof, ki so med izpraševanjem in na koncu razodevali polno zadovoljnost z dobro podučeno mladostjo. Zraven navadnih šolskih tvarin so se gospodičine posebno skazovale tudi v rečeh za nadaljnji žensko oliko, v naravoslovji, zgodovini, zemljopisji in več jezikihi. Zahvalni

govor učenke iz 5. razreda ob koncu se je kaj lepo podal in sklepno slovesno petje je bilo lep venček tega spraševanja. V peterih razredih zunanje šole se je med drugim vidilo, kako lepo mladost tudi v slovenščini napreduje. Zraven tega pa je s premnogoterimi ročnimi deli ozaljšana dvorana jasno razodevala, da v teh šolah se uči za pravo djansko življenje. Viditi je bilo n. pr. veliko belih vezenj, lepo izdelanih oblačilic itd. Pomniti je tudi, da dosti lepih cerkvenih reči, ki so bile v razstavi bratovšine sv. R. Telesa, je bilo delanih v teh šolah. Pisanja, risanja naloge so kazale natančnost, velik napredek in pa tolikanj potrebno snažnost, katero si človek težko prilasti, če se je v mladosti ne navadi. Silno število mladosti, 1008 deklic, 154 znotranjskih in 854 zunanjih, priča dobroto teh šol. — Nismo kmali vidili tako prijaznih šolskih naznanil, kakor je letošnje „Letno sporočilo c. kr. deške glavne šole v Loki“. Šolstva na slovenski zemlji, ki imajo stud do slovenskih šolskih sporočil, naj bi loško v roke vzele in prepričale bi se, da so slovenske sporočila koristne in se res lepo podajo na Slovenskem. Kje bi se dalo ljudstvu tako lepo in koristno razlagati, kakor v letnem „slovenskem“ sporočilu, kaj je šola? od kdaj stoji? katero predstojništvo in ktere učnike ima? s kakšnimi pomočki se ohrani? kakošne dobrote ima soseska od nje in kakošne dolžnosti do nje? To nalogo loško sporočilo lepo doveršuje, ker v čisti in jasni slovenščini razlaga zgodovino loške šole, namen in korist glavnih šol in dolžnosti sosesk do njih. Prav na pravem mestu so tudi ugovori zoper šolo in njih spolbitje. Koliko vraž in krivih misel zoper šolo, ki jih učenstvo skoz leto sliši, se da v sporočilu na koncu leta lepo razpravati in pojasniti, koliko dobrih naukov ljudem o taki priliki s kratkimi besedami dati! Zakaj šolske sporočila gotovo stariši ali pa saj otroci staršem beró, ko bi se tudi družega pri hiši ne bralo. Šolsko predstojništvo je tudi potrebno v sporočilih, da se priprosti ljudje saj naučijo šolske može prav imenovati, ter opustijo umazane zastaranke n. pr.: „leket, lerar, šumašter itd., pa da vedó, kdo in kaj ima s šolo opraviti. „Sporočilo“ se naznanja, da se je slovesno obhajalo prvo sv. Obhajilo in pa praznik sv. Alojzija, pa da so vsi 4 razredi imeli 342 učencev, katerih razredba je razkazana. — Ljubljanski „Jahresbericht“ gornje gimnazije ima nemški spis: „Ableitung der Budon-Horner'schen Auflösungs-Methode höherer Zahlengleichungen“ g. Dr. Nejedli-a, in „Matiju Čopu v spomin“ g. Meleerja. Učencev je bilo v začetku leta 738, na koncu pa le 627 (!); zunaj 1 so vsi katoliški; Slovencev 578, Nemcev 48, Lahi 3, Hervati 4. Zalostna osoda nekterih med letom pač uči, da naj stariši ne silijo v gimnazijo mladenčev, pri katerih ni podstavnega upanja, da ostanejo pridni, modri in kersanski. Naj bi se pa tudi že slednjic učilo v prvih lat. razredih slovenski mladini primerno osnovalo. Vse toži, kako silno težke da so šole! — „Jahresbericht“ gornje realke ljubljanske ima zgodovinski spis o samostanu v Zatični. Učencev je bilo v V razredih ob koncu leta 207, ki so vsi katoličani, zunaj 5 evang., Slovencev 115, Nemcev 82, Lahov 12, 1 Hrvat. — Sentjaponska glavna deška šola je dokončana po spraševanjih 27. in 28. z zahvalno sv. mašo 29. u. m. Slovensko-nemško sporočilo ima čversta spisa „Odgojevanje nekdanj in sedaj“ od gosp. učit. Močnika, in pa „Zur Gründung der städt. Knabenhauptschule zu St. Jakob“ od gosp. Praprotnika. Učencev je bilo v vsakdanji šoli 293 in večji del jih je šolo dobro izdelalo. Pa tudi pri očitnem spraševanju so se otročiči prav dobro skazovali, da jih je bilo veselje poslušati. Lepo in čversto petje, ki se v ti šoli sliši, je častno za učnike in učence.

Komniška dekanija na Krasu. Dnevi od 17. do 22. junija so nam bili zelo prijetni in neugasljivi nam bodo ostali v spominu. Bivali so namreč v naši dekaniji naš mil. knez in nadškof preizv. in prečast. gosp. Andrej na obiskovanju in birmanju. — Naj o ti veseli dogodbi nekoliko zapišem.

V saboto, 17. junija, popoldne okoli pete ure so germeči možnarji z visocega starega stolpa na verhu stermečega pečevja zidanega grof Lantierovega gradú v Reifenbergu naznanovali vsi okolici komniške dekanije prihod višjega pastirja.

Pričakala je na to naznanilo v Komnu velika množica svojega ljubljenege nadškofa in jih razveseljena spremila v komniško farno cerkev.

Ako bi bil ti, dragi moj bravec, ta dan vidil komniško farno vas, bi se gotovo ne bil na Krasu mislil, tako praznično se je bila oblekla.

Že s kraja vasi so nadškofa sprejele slavne vrata, iz zelenjave zložee, okinčane z banderco slovenskih barv in s slovenskim napisom na verhu pripetim; ravno tako tudi pred vhodom v dvor duhovske hiše. Bandera vihrajoče s cerkvenega zvonika, z oken marsiktere hiše, hišne okna, vse z zelenjavo ozaljšano, zraven tega pa natorni kinč terte, ktera se po hišah in med hišami po drevesčikih kaj lepo ovija — Bogú hvala, letos polna grozdja — vse to jo dajalo res kaj lepo in praznično podobo celi vasi.

Zjutraj zgodaj 18. junija so se mil. knez vikši škof podali na Škerbino posvečevat novo cerkev ondotne kuracije. Pričakali so nas tam štirje bogoslovci, gospodje Trepal, Smrekar, Centrih in Rogač, nar bolji slovenski pevci tukajšnjega semeniša, katerim so mil. vikši pastir dovolili, da so tudi oni semkaj prišli zavoljo petja predglasnic ali antifon in psalmov med slovesnim posvečevanjem cerkve. Precej veliko število duhovnov in dosti ljudstva se je bilo zbralo k ti slovesnosti, ktera se v naših krajih tako malokrat vidi, da je bilo to posvečevanje prvo v naši nadškofiji, od kar so preizv. in prečast. gospod Andrej naš vikši pastir.

Posvečevanje z nadškofovo sv. mašo vred je terpelo skoraj pet ur. Kdor je že kterikrat vidil posvečevanje nove cerkve, tudi vé, kako dolge, pomenljive in ginljive so vse posvečevavne šege. Preden je bilo ljudstvo v cerkev spuščeno, so mil. knezo-nadškof pred cerkvijo do njega imeli govor. Govorili so s krepkim glasom in v čisti slovenščini o imenitnosti in svetosti Gospodove hiše. Opominjali so ljudi, da naj pridno obiskujejo cerkev, se lepo obnašajo pri Božji službi, naj zvesto poslušajo Božjo besedo in pa vredno in tudi pogosto prejemajo svete zakramente. Noben poslušavec ni čerhnil, tudi ne odmaknil očesa od svojega višjega pastirja, in poznalo se je, da je vsakemu njih beseda serce ginila, ki gotovo ni bila brez sadú.

Med posvečevanjem so bogoslovci prav umetno peli antifone in psalme. Kaj lepo in veličastno je po prazni cerkvi donela pesem: „Veni creator Spiritus“ po napevu ranjcega Riharja, in prekrasno je bilo potem v polni cerkvi petje med sv. mašo, med ktero so se pele slovenske pesmi. Rajnega duh se gotovo raduje v večni slavi med tem, ko se na zemlji po cerkvah njegovi napevi v dozdej neznan harmonični skladbi povzdigujejo proti nebu Bogu v čast, ljudstvu pa v zviševanje pobožnosti.

Koliko premore dobro ubrano petje, se je vidilo in čutilo pred sv. mašo; cerkev je bila polna, in vender bi se bila pričujočemu lahko prazna zdela, tako tiho in zamaknjeno je bilo vse. Natančno in po celi cerkvi razumno so pevci izgovarjali besede; mila prošnja: „naj zbrise naše grehe“ itd. n. pr. je v sercu živo budila čutila žalosti zavolj greha in zaupanje v odpušanje . . . Pri besedah „Bog! hvalo ti pojemo“ — bi se bilo serce rado vzdignilo pred tron naj Višjega in duša je hrepenela se angelom pridružiti; — besede: „kristjanje, poslušajmo, kaj Jezus nas uči!“ so resno opominjale slušati besedo Njega, kateri pravi: „Jez sem pot, resnica in življenje;“ — tolažile so nam serca sladko izrekovane besede: „Sveti Duh pri nas prebiva, — Od Jezusa poslan“ itd. Ob kratkem bodi rečeno: Lepo petje je tukaj, prepričan sem, v sercih pričujočih ljudi zbuvalo nar svetejši čutila; priče tega so solze ki

sem vidil, da so jim oči zalivale in rosile po njih licih. Popoldne so mil. knez in nadškof v novi cerkvi precej veliko otrok birmali in njih gosp. kaplan je imel péte litanije, med katerimi so gg. bogoslovci odpevali s pesmijo: „Marija, k tebi uboge reve, mi zapušeni vpijemo“ itd.

Vse je bilo tako slovesno in veličastno, da Škerbinčani tega dné pač res pozabiti ne morejo, toliko manj, ker lepa nova cerkev jim zmerom na novo povzdiguje duha k Bogu in v večne nebesa, na ktere so bili tega dné tako živo opominjani po besedah svojega višjega pastirja in po tako krasnem petju.

Drugi in tretji dan so birmovali v Komnu, četerti dan v Štanjelu, in peti dan dopoldne v Reifenbergu, popoldne pa v Dornbergu. Vselej po sv. maši so s posebnim dovoljenjem, kterega so o svoji pričujočnosti v Rimu od sv. Očeta zadobili, podelili pričujočemu ljudstvu papežev blagoslov s popolnoma odpustki; po delitvi sv. birmo pa so vsak dan imeli lahko umljiv domači govor do birmancev, botrov in staršev, kar je bilo vsem zelo všeč. Beseda namreč iz škofovih ust je kaj posebnega, ker ona je iz ust Kristusovega aposteljna, se tudi malokrat sliši, je torej vsem poslušavcem kaj draga.

Prav dobro nam je delo tudi, ker smo vidili svojega ljubega višjega pastirja pri toliki moči, akoravno so se vsaki dan celi dopoldan v veliki gnječi in hudi vročini trudili, jim vender ni bila znati nikakoršna trudnost; vesele, prijazne in dobre volje smo jih vidili vse dni. Na prošnjo častite duhovščine so mil. višji pastir dovolili, da so semeniški gg. pevci, ker je bilo ravno nekaj dni oddiha, tudi vse druge dni njihovega škofovega obiskovanja pričujoči ostali, ter povsod s svojim petjem k večji pobožnosti birmancev in družih ljudi pripomogli.

Pervi dan birmovanja v Komnu so šli mil. vikári škof obiskat tudi vikarja g. Doliaka Valentina, spoštovanega moža, in so se naj pred podali v cerkev pred sv. Resnje Telo. Neki kmet, ko so bogoslovci med molitvijo nadškofovo peli pesem „Adoro te devote, latens Deitas“, je ginjen zaklical: „Ako bo v nebesih tako lepo petje, si pa ne bom družega želel!“ — Tudi med kosilom so gg. bogoslovci lepe slovenske prepevali in razveseljevali z njimi serca pričujočih. (Dalje nast.)

Z Videmskega. Kakor sem Vam naznanil v poslednjem listu, imamo v naši duhovni v Šen-Petru slovenskem duhovne vaje. Naš duhovni pastir, mnogospoštovani gosp. Mih. Mucič, da bi večji duhovni vspeh dosegli v tem svetem času, so ga želeli pričeti z duhovnimi vajami. Dogovorili so se torej v ta namen z našim rojakom gosp. o. Ant. Bankičem iz Jezusove družbe, kateri jih je res pričel 6. mal. serp. Nadjamo se, da ta verli oče jezuit je obilno zvišal katoliški duh in pomnožil čednosti, ker vse ga je pazljivo poslušalo, akoravno imajo vedno obilno duhovno paše po celi duhovni.

V takem-le redu so se obhajale. O poli šestih zjutraj je bila sv. maša, in še preden se je končala, se je jela peti spokorna pesem: „Oče, nebeški Bog, usmili se nas!“ in ljudstvo je odgovarjalo: „O Jezus, naše upanje, usmili se nas!“ — Ali pa druga pesem: „O zanesi mi, Oče moj mili!“ Potem je nasledvalo učilo in premišljevanje, ki je terpelo nad uro časa, in zopet je bila tiha maša z blagoslovom. — Zvečer se je pričelo opravilo o poli petih z litanijami presv. Serca Jezusovega, spokorna pesem, premišljevanje, blagoslov. 12—14 spovednikov je vedno spovedovalo zunaj dveh ur opoldne. Častiti g. o. Bankič so pridigali v cerkvi na odru, ki je bil nalašč postavljen, 9 pedí visok, 15 dolg in 8 širok, pokrit vse na okrog s pregrinjalom. Na odru je stalo veliko sv. razpelo (britka martra) in na kraju lep stol za o. jezuita, na kterega je pa le redkokrat sedel, ker le stojé je učil. Tri velike praznike pa (9, 12 in 16) je bil postavljen oder pred cerkvijo in ondi je bila pridiga zavoljo velike gnječe ljud-

stva. Vsak dan je bila gnječa množice velika, posebno v dan sv. Mohora in v nedeljo, 9. in 16. dan. Dan sv. Mohorja je po vsi naši videmski nadškofski velik praznik in ta god se obhaja z veliko slovesnostjo. V št. Petru se je bilo ta dan zbralo kacic 7000 ljudi. Za ravno tisti dan je bila oznanjena spokorna procesija, razdeljena v 6 delov; v 1. so bili dečki pod 14. letom, v 2. deklice pod 14. letom, v 3. mladenči, v 4. mladice¹⁾, v 5. možjé, v 6. žene. Že ob 7. zjutraj se je jelo ljudstvo vredovati; v cerkvi na evangelijski strani so se zbirale žene, na drugi strani mladice; pred cerkvijo na evang. strani možjé, na drugi pa mladenči; za cerkvijo po enem kraju dečki, po drugem deklinice. Ob 8. se je brala tiha sv. maša in še preden se je izbrala, zapoje družba pevcev: „Oče, nebeški Bog, usmili se nas!“ in vse ljudstvo je zagermelo: „O Jezus, naše upanje, usmili se nas!“ Zdaj je bilo premišljevanje od zgubljenega sina, in potem se je začela vr-titi procesija, ki je šla do pokopališa zunej vasi, kake tri streljaje deleč. Pričeli so jo dečki; eden je nesel sv. razpelo, s cveticami okinčano, dva druga sta bila z njim s prižganima svečama, za njimi vsi dečki po štirje vstrie in na zadnje duhoven z roketom in štolo. Nasledvale so deklinice v ravno tem redu s svojim duhovnom. Dečki so peli na glas pesem: „Vsi verni kristjani, hvalite Marijo, ti nebo jo oznani, ti zemlja, časti jo!“ In deklinice so odgovarjale: „Častite, častite, častite Marijo . . .“ Za njimi so šli mladenči z razpelom in duhovnom, in potlej mladice ravno tako; peli pa so mladenči: „Oče, nebeški Bog, usmili se nas!“ in mladice so odpovedovale: „O Jezus, naše upanje, usmili se nas!“ Tudi možje in za njimi žene so nasledovali — vsaki v istem redu. Le-ti pa so glasno molili sveti rožni venec (roženkravec). Sklepali so obhod duhovnijski pastir v. č. g. Mihael Mucič, spremljani od duhovščine. Kadar so dospeli do pokopališa dečki in deklinice pevajoči, so zunaj okoli šli; mladenči pa so zavili v cerkev na levo stran in mladice ravno tako na desno; možjé so zastopili prostor v sredi med obojnimi; žene pa so ostale zunaj pokopališa pri vratih. Vse je pelo, vse molilo. Viditi toliko ljudi na grobih peti spokorne pesmi, moliti pobožno rožni venec, in imeti pod nogami kosti ranjelih domačih pokopanih: so lasje kupeli na glavi, zdelo se je, da se približuje sodnji dan. Kadar se je vse potihalo, g. o. Bankič zopet stopijo na oder, na pokopališu pripravljeni, in izustijo kratek govor za to priloznost. Dragi prijatelji! Resnico vam govorim, to so bili trenutki, ki so presunili vsako serce. Vse je jokalo, vse se cmikalo, vsako obličje je bilo solzno. — Dalje so gg. duhovniki obmolili molitve za duše ranjelih, kakor so zapisane v obredniku. Na zadnje se je vernil obhod v enakem redu do farne cerkve, kjer se je brala še ena sv. maša in se končala z blagoslovom. — Tudi zadnji dan duhovskih vaj (v nedeljo 16. m. serp.) se je bilo sošlo kacic 6000 ljudi in o. Bankič so jim pridigali pred cerkvijo. Zjutraj in na večer je bilo site ljudstva okoli in okoli. Eni, ki si niso mogli drugač pomagati, so zlezli na strehe, na korce, na žitnice. Eni so moleli na oknih, drugi plezali po drevji kakor drugi Čaheji. Zdelo se je, da smo v Jezusovih časih blizo Jerihe. Tisto zadnje večer²⁾ so nas g. Bankič opominjali k stanovitnosti, potem so se z nami ginjeno poslovili in nam dali zadnji „božime.“³⁾ Božime, dolina! so rekli, božime, sv. Peter! božime, očovi! božime matere! . . . Kadar vam pride novica, da nisem več na „svete“, vas prosim le te milosti: zmolite očenaš za mojo

¹⁾ Take besede kažejo, da tudi na Videmskem so marsiktere slovenske besede v navadi, ki jih drugi nimajo, in dobro bi bilo, ako bi kak domorodec blagovolil tudi tankaj enake posebne besede nabirati in jih posiljati za novi besednjak, ki se pricinja delati. Vr.

²⁾ Tudi v brošuri „Osservazioni circa la lingua slava“ je rečeno, da pravi pozdrav je: „dobro jutro, dobar dan, dobra večer“, morebiti časoma po kopitu „sta-sera zastrugano.“ Vr.

³⁾ Zdaj vemo kaj se pravi po slovensko: „A Dio.“ Vr.

ubogo dušo . . .! Pri tacih besedah je vse vpilo, vse jokalo; tudi tistim, ki so bili do zdaj terdega srca, so jele solze liti po obličji. Malo več se je slišal glas gospoda misijonarja, daravno je na vso moč govoril, taki krik in toliko je bilo jokanje, in vedno se je množil vrisk in jok, kadar je prijel v roke sv. razpelo, da bi podelil sveti blagoslov, in ni menjalo jokanje, ko ga je dajal, in ne na poslednje, ko je z odra stopil. Z zahvalno pesmijo in naslednjim blagoslovom so se sklenile duhovne vaje.

Ves čas svetih vaj se ni zgodila nobena nesreča, nobeden v tacih guječah ni omedlel, da bi ga bili mogli iz cerkve nesti. Tudi ni bilo treba ne bajonetov, ne žandarmov; vse je bilo mirno. — O vsem tem pa kaj je rekla mičkena pešica liberalnih na-protnikov? . . . Osupnjena je pobesila osramoteno glavo in prisihljena je tudi ona izustila: Dobro!

— r —

Kaj je kej norega po širokem svetu?

Iz ameriških listov. Pravda zavoljo umoritve predsednikove je dokončana, ali sodba ne še izrečena. Mislijo pa, da se tožencem dopusti še državljanska pravda, ker mnogi menijo, da vojaška k temu ni pravice imela. Eden časnikov se močno čudi, da je pravda terpela celih šest tednov. — „Radikalne“ z obešansko in guilotinsko politiko naprejene pi-savske duše se ježe zoper predsednika, da je že tolikim krivcem prizanesel in ni še vsih pod pete zmašil in dežele izročil severnim kupčavarjem ali špekulantom. — V novojorški državi se zbira nova družba pod vodstvom in vplivom visokih vojaških oseb, ki so v dokončani vojski dosegle poseben slovez. Njeni udje hočejo utopiti poprejšnje politične stranke, krotiti demagoge ter ljudolovce, pri razdelitvah služb itd. vojakom, zlasti ranjenim predstvo nakloniti, jugovcem dane mirne pogodbe spolnovati, ker to tirja poštenje narodovo. Posebni pristavek pa je še ta, da družba bode zverševala tako imenovano monrovsko načelo, po katerem naj bi na ameriški zemlji naprej ne bilo nobenega samoderstva ali monarhije več, in pa da naj se pomoč skazuje mehikanski sestri ljudovladi v sedanji vojski. Ta pristavek utezne vlado v težavne zadrege spraviti. Maksimilijan je zašel v hude kleče, ker poterdivši cerkveni plen, je tudi konservativno stran užalil. Zdaj mu Juarezarji prah v oči pihajo, konservativni pa gledajo, in se ne pečajo (djanski in terpni upor). Ameriškim katoličanom je serčno žal za Maksimilijana, ki je sam na sebi prav verl vladar; pravijo pa, da v Ameriki silo močni mavtarji so do njega preveč moči dobili. — Prav spoštovan duhoven, ki je bil sam v Mehiki, je pripovedoval, da v mnogih ozirih je Maksimilijan izgovora vreden. Ondotne okolisine so namreč silno težavne in zamotane; treba bi bilo Matuzalove starosti, Jobove poterpežljivosti in Salomonove modrosti, da bi se nezmerno zvozlane homatije poravnale. Tudi v cerkvenih zadevah bi bilo še marsikaj vošiti. — Ako bo zvezna vlada tišala na monrovsko načelo (znatno kardelo pod generalom Weitzel-nom je že odrinilo na mehikansko mejo), se bo treba Maksimilijanu domu vrniti. — Cerkev v Mehiki nima nič več zgubiti, ker nima nič več posestev. — Naj boljši ameriški generali so katoličani, kakor Šerman, Šeridan, Rosenkranz, Meade (r. Mied) id.; tudi general Grant ima neki v samostanu svojo hčerko ali sestričino. Iz tega je jasna Andrejčetova, da tudi v zveznih državah cerkveni sovražniki ne premorejo dosti več, razun da po časnikih lažejo, zabavljajo in obrekujejo. Taki so namreč mnogoteri radikalci cerkvene pečenke in vina prijatli, redovnic preganjavci, jezuitovoharji in duhovnožerci (kakoršnih je n. pr. tudi na Dunaju, kakor listja in trave). — Mestni svet v novem Jorku je undan dovolil 5000 dolarjev usmiljenim sestram za njih dobrotno napravo v houston-skih ulicah. (Ko se ta novica na Avstrijsko zasliši, bo 5000 „liberalcev“ omedlelo.)

Lanskega leta je bilo v zveznih ameriških državah vloženi 33 ogelnih kamnov za nove cerkve, 53 svetih pa je bilo slovesno posvečenih. V novem Jorku je 32 katol. cerkev, k vsaki se šteje 8000 do 10.000 vernikov. V Brooklinu je 21 cerkev, v Cincinnati 30 cerkev in 8 kapel, v Filadelfiji 33 cerkev. Anglički katolicanje so minulega leta zkrali 37.658 dol. za ohranjenje 686 sirot po raznih rejših. V vojnem lazaretu v Filadelfiji dela 42 usmiljenih sester. Ta razveselivni obraz kaže, da katol. Cerkev v severni Ameriki more doseči polno premagano nad protestantovstvom, katero je razcepljeno v raznotere ločine. (Tyg. kat.) — Cesar Maksimilijan je neki razglasil pismo, da ver-ka odreja se pusti duhovnom in država se v verske reči ne bo mešala. Ta je pač bolj pametna, kakor so bile nekatere poprejšnje njegove.

7. u. m. so bili v Vašingtonu ko deležniki Linkolnove moritve obešeni: neka žena Surat in moški Pagne, Atzeroth in Harold. Terdijo da ženska je bila nedolžna.

Peklenšek je en parkelj zasadil zdaj na Španjsko. Novo ministerstvo je namreč — hočeš nočes — priznalo tolovajko novo Italijo. To se je zgodilo zoper voljo škofov in vernega katoliškega naroda, kateri vsi eden z drugim oporekvajo zoper to nekotoliško djanje. Najeti časniki pa se pehajo skaziti dobre katoliške misli ljudstva in orodje k temu jim je laž in obrekovanje. Uboga Španija! Tako išejo sovražniki skaziti zaporedoma vse katoliške dežele in njih ljudstva; pa „ne bo dal!“ Cerkev je zidana na skalo, in še vselej je na zadnje sam v jamo padel, kdor jo je drugemu kopal.

Sveto leto v levovski škofiji se je bilo pričelo s per-vimi večernicami binkoštnih praznikov. V stolni cerkvi so mil. škof z lece razgla-ili to veselo naznanilo. Očetje jezuiti so imeli v svoji cerkvi celi teden po dvakrat na dan pripravljavno podučevanje. (Hlas B.)

Na Dunaju so 27. u. m. ob 9 imeli kardinal knez in viksi škof Raušer slovesno zahvalno sv. mašo in potem so bile po govoru nadvojvoda Ludvika Viktorija sklenjene sedanje seje državne zboru.

Cajnica za slovenske jagode in robidnice.

Kako dobri Slovenci svoje duhovne pastirje sprejemajo.

(Nekoliko zaostalo, pa še zmiraj mično.) Solnce zgine, solnce zopet prisije, po žalosti zopet novo veselje pride. Tako se je godilo nam Šenpavelčanom pri Celji. Močno smo žalovali po ranjem dobrem gospod očetu Andreju Pečovniku, pa smo tudi veselo pričakali novega čast. gosp. fajmoštra, ki so 30. mal. travna prišli od št. Andreja k nam. Na savinski most smo jim naproti šli, topi so germeli, da je bilo veselje in dve gospodičini belo oblečeni ste jim darovale vsaka vence dišečih rožic ter jim srečo vošili v imenu duhovnijanov. Rekli ste blizo tako-le: „Visoko častiti gospod fajmošter! Ne bomo z lišpano besedo naznanovale veselja, ki ga zbuja Vaš prihod v naših sereih, ampak le kakor serec veleval: Dobro došli, novi Pastir k svojim novim ovčicam! Kakor se veseli glas zvonov danes odmeva po vsi duhovnii, tako se odmeva veselje Vašega prihoda v naših sereih. Došli so nam novi pastir, in kakor verne ovčice čemo se jim bližati. Vaša beseda, častivredni gospod! bo nam sveta, Vaši nauki naše vodilo. Sprejmite to malo darilo, ki ga Vam darujeve v imenu vsih Vaših novih ovčic. Vsa današnja veličastnost naj Vam pa kaže, da serec duhovnijanv res veselo bije za svojega novega gospod očeta. Dobro došli tedaj, visokovredni gospod duhovni pastir Francišk Fajhtingar k svojim novim ovčicam!“ Vošivke v imenu vsih ste bile gospodičini Zadnikova in Švabova. Solzice velikega veselja so se vtrinjale in slavo-klici so spremljali te serčne vošila.

B. V.

Rožice, ki je vsaka cekina vredna.**Apostolstvo molitve**

se močno razširja, kakor drugod, tako tudi pri nas. To vé že „Sendbote“ na Tirolskem, ki pravi, da k temu veselumu razširjanja prav veliko pripomorejo lepe podobe presv. Jezusovega Serca, ktere pobožne za Jezusovo reč skerbne duše obilno razdelujejo. V prid te posebno koristne družbe bodi rečeno, kar je sicer že znano, da te dobrotnice so čč. gospé Ursularice, ki imajo tukaj podružnico molitvevnega apostolstva, ter v to bratovšino sprejemajo in zapisujejo; podobo pa je izdelal gosp. Blaznik v barvnem čvaternatem tisku tako verlo in lepo, da kaj tako primernege v ta namen nismo še vidili.

Posebno mikavni za družnike so mesečni godovi in nameni za vsakdanje darovanje molitve, ktere bratovski list „Sendbote“ v Innsbruku za vsak mesec naprej naznanja. Naj naznanimo za zdaj te molitvine namene za pretečeni mesec iz unega lista. Sej prošnje so še zmiraj potrebne, akoravno se je že mesec dni molilo v ta namen. V prihodnje utegnemo vmes jemati enake potrebe tudi iz lastne dežele, in namene naprej oznanovati, ako se ta reč prav vravná. Glavni namen za celi mesec mali serpan je bil:

„Moliti za sv. Očeta, in pa da bi se nemški narodi zopet zedinili v katoliški Cerkvi.“

Posameznih dni nameni so tako-le:

Dan	Svetnik	N a m e n i
1.	S. Teobald	Za Laško in Portugalsko. Za spreobrnjenje nekega grešnika.
2.	Marijino obiskovanje	Za napravo Šmarne v nekem kraju. Za neko deržino v hudih stiskah.
3.	Sv. Evlogij	Za duhovne rede. Za napravo duhov. reda v nekem mestu.
4.	Sv. Urh	Za škofo. Za spreobrnjenje Anglije. Za začetne šole.**) Za dve potrebi.
5.	Sv. Donicij	Za vzvisanje gorečnosti v prejemanji sv. zakramentov. Za srečno volitev stanú.
6.	Sv. Goar	Za duhovne. Za duhovske semeniša. Za nekega bogoslovca.
7.	Sv. Vilibald	Za gimnazije in realke. Za spreobrnjenje nekega protestanta.
8.	Sv. Elizabeta	Za cerkev na Portugalskem. Za družbo sv. Elizabete. Za rejence neke rejšnice.
9.	Ss. Gorkumski mučenci	Za misijone na Nemškem. Za srečno volitev stanú več mladenčev.
10.	Sv. Felicita	Moliti za rokodelski stan. Velika potreba neke deržine. Več bolnikov priporočenih.
11.	Sv. Pij I	Za razširjanje nadomestovavnega obhajila. Da bi se neko spraševanje srečno opravilo.
12.	Sv. Janez Gvalbert	Za spravo sovražnikov. Za spreobrnjenje več grešnikov. Za mladost nekega mesta.
13.	Sv. Anaklet	Za kongregacijo (bratovšino) Marijnih sinov. Za bolnega vikšega.
14.	Sv. Bonaventura	Za višji in nižji učenike. Za srečno volitev stanú 3 mladenčev.
15.	Sv. Henrik	Za nemške vladarje. Za vspch misijona v nekem velikem mestu.
16.	Praznik sv. škapulirja	Za potrebe tirolske dežele. Za srečno volitev stanú več študentov.
17.	Sv. Alež	Za rokodelske družbe. Za misijon unkraj velikega morja.
18.	S. Friderik	Za Poljsko in Rusovsko. Za dušne in telesne potrebe neke redovniške hiše.
19.	Sv. Vincencij Pavljan	Za bratovšino sv. Detinstva. Za več duhovnov v njih priteznostih.
20.	Sv. Jeronim Emilijan	Za strežnike bolnikov. Za neko odrejšnico. Za spreobrnjenje 2 mladih človekov.
21.	Sv. Argobast	Za katoličane na Badenskem. Za katoličane v Ameriki. Za 3 deržine v velicih stiskah.
22.	Sv. Marija Magdalena	Za ljudi v pokorivnišnicah. Za neko učenico in 58 učenk.
23.	Sv. Apolonija	Za domače reveže. Za več hudo poskušanih.
24.	Sv. Kristina	Za odrejo kersanskih hčeri. Za deklice v službah. Za spreobrnjenje neke deržine.
25.	Sv. Jakop	Za spreobrnjenje udov. Za Španijo. Za odpravo 5 deržinskih britkost.
26.	Sv. Ana	Za kersanske deržine. Za posebne potrebe neke matere. Za nekega učenca.
27.	Sv. Pantaleon	Za zdravnike. Za več bolnikov. Za spreobrnjenje nekega očeta in 2 otrok.
28.	Sv. Inocencij	V prid Rimu in papeževe deržave. Za spreobrnjenje več grešnikov.
29.	Sv. Marta	Za usmiljene sestre. Za dve deržini v hudih stiskah.
30.	Ss. Abdon in Senen	Za ranjce brate in sestre iz apostoljstva molitve. Za potrebe dveh redovniških hiš.
31.	Sv. Ignacij Lojolan	Za Jezusovo družbo. Za neko redovniško okrajino. Za priporočene, ki so kje izpušeni.

Taka vravnava vsakdanje molitve in darovanja svojega djanja in nehanja je pač zmožna povzdigniti gorečnost v molitvi in veliko veliko dobrega od Boga sprostiti. Zanesljivo bo še priložnost naznanovati tudi kaj sadú molitvenega apostolstva (klor kaj enacega doživi, naj blagovoli v poživljanje vere naznaniti); za zdaj torej le to opomnimo, da tukaj podani nameni so ogledalo, kako za zdaj vsak zamore sam tudi domače in bolj osebne potrebe v svoje darovanje vpletati, dokler se ta reč v Danici do čistega ne vravná.

*) Ta list, ki veljá samó 56 kr. za pol leta, je prav podučljiv in mičen, in vsakemu privošiti, ki besedo razume. (Der Sendbote des göttl. Herzens Jesu. Monatschrift des Gebets-Apostolates. Vrednik Jos. Malfatti S. J.) Klor se naroči, naj bi vzel vse zvezke od l. 1865.

**) Kjer se potrebe in zadeve vjemajo, naj se mislijo tudi naše domače slovenske zraven. Vr.

Med in pelin.

V nekem kraju renskega Palatinata (Rheinpfalz) sta čepela 18. majnika t. l. v kerčmi katoličan in protestant in za-mehovala skrivnosti sv. vere. Med drugim udarita s svojim jezikom tudi na nebesa in eden pravi: „Jez dam cenó svoj delež v nebesih;“ drugi pristavi: „Jez prodam svoj delež za groš.“ Komej je izbruhnjeno preklinjevanje, telebi eden preklinjavcev s stola — in merlič je. Drugemu zasramovaveu neutegoma slabo prihaja, zažene po zdravnika in nekatere ure potem je tudi po niem! (M. Vbl.)

Posebno neko moč ima pogled sv. Očeta Pija IX. Obudi se zlasti takim, ki so blizo njih, toliko spoštovanje, da si ne morej kej, to očitno razodeti. Ne le dobri, ampak manjkanj-katolicani in nekatoličani so to skusili že neštevilnikrat. Godi se j.m. kakor Thier-u pod Gregorjem XVI. nekdanjemu prvemu ministru in sedanjemu slovečemu zagovorniku Pija IX. I-kal je svoje dni zaslišanja pri Gregorju XVI. vendar pa s pogodbo, da ne bo ne kletč in ne stojč papežu noge poljubil, pa tudi perstana ne. Papež reče, je že dobro tako, naj le pride. Toda berž ko ima papeža pred seboj, je tudi presunjen, da se na kolena verže in papežu noge kušne. Papež mu na to reče v šali: „Gospod minister! Ste se mar ob kaj opotekli?“ „Pa še kakó, odgovori Thiers.“ „nad preslavnostjo papeževo se opotekamo vsi. (Salzb. Kbl.)

Undan je neka zaljubljena smerkovka na Dunaju sama sebe skorej do smerti ranila, ker je bilo treba razdreti zavezo, ki jo je že delj časa imela z nepremišljenim telebanom. To je m-čen spodbudnej za tisto „precartano“ ljubeznico, ki jo „domorodni“ pesničkarji in preljubeznjivi in čez vse nežkasti pisavčkarji iz nem-skuterstva tudi v slovenstvo zasajajo; drugi pa jih prelepo hvalčkajo za to kraso-krasno postrežnico, ki jo skazujejo sloven-kemn slovestvu. — Kakor iz sanjar-kega romana izrezano je, kar se je dogodilo v Kavnici na Českem; 24letin tepce in 14letna neobrisanka sta se na samotnem kraju končala, ker se zavoljo različne starosti nista mogla vzeti. Hudodelnik je najpred vstrelil deklino, potlej pa samega sebe! — Odkod izvira taka romantiško-peklenska zaslepljivost? Iz malo gladke in zdrave kože, in nikakor ne iz serca! Ali čete dokaz? Naj dobi čez noč le eno dveh tacih zaljubljenih zijál zjeden nos, škerbave usta, razpočeno ustnico, raka na lice, černo mreno na oko; o kako hitro bo ljubezen ugasnila! — Pa pravijo taki, da se bodo še na unem svetu ljubili... Kako neki? Samomorivci se sami v večno pogubljenje pogreznajo. Keršan-ka vera pa uči, da bodo trupla pogubljenih po sodnjem dnevu strahovito geide in ostudne. Če tedaj tukaj izkopano oko, razjedeno lice, gnjili zobje, smrdljiva sapa ljubezen ugasijo; kaj še le tam, ko bodo vse zaveržene trupla od nóg do glave tako ostudne, da se bo eden drugemu gnjusil tako, da bi se zavoljo njega v drugi pekel preselil, ko bi bilo mogoče. To bo čudna ljubezen, ko se bodo pogubljeni eden drugemu kletli, ki so si med seboj k večni nesreči pomagali! —

Iz Ljubljane. Mil. knezoškof so 30. maj. serp. naslednje bogoslovce posvetili, ki bodo nove maše peli te-le dni: Iz 4. leta čč. gg.: Ažman Janez iz Kroke (nov. maš. 20. vel. serp. v Kropi.); Ažman Jože iz Radolice (27. vel. serp. v Radolici.); Bergant Lovre iz Šiške (6. vel. serp. v Šentvidu pri Ljubljani); Cirar France iz Ljubljane (13. vel. serp. pri sv. Petru v Ljubljani); Gorence Leopold iz Šent Ruperta (20. vel. serp. v Šent Rupertu); Jalen Šimen iz Kranja (6. vel. serp. v Kranji); Kadu-nee Matija iz Žuzemberka (20. vel. serp. v Žuzemberku); Klun Karol iz Dolenje vasi pri Ribnici (15. vel. serp. v Dolenji vasi); Osana Anton iz Razdertega (27. vel. serp. v Razdertem); Pavlič Damijan iz Berda pri Podpeči

(6. vel. serp. na Berdu); Smrekar Jože iz Ljubljane (15. vel. serp. pri Marii Devici v Ljubljani); Šoklič Blaž iz koroške Bele (20. vel. serp. na koroški Bei); Štrukelj France iz Šent-Vida pri Ljubljani (13. vel. serp. v Šent-Vidu); Vesel Janez iz Mengša (6. vel. serp. v ternov-ski farni cerkvi v Ljubljani).

Iz 3. leta čč. gg.: Jakelj Gregor iz Doljega (15. vel. serp. na Doljem); Jaklič Jože iz Lašč (20. vel. serp. v Laščah); Klofutar Janez iz Terziča (13. vel. serp. v Terziču); Lenasi Anton iz Hrenovic (20. vel. serp. v Hrenovicah); Pavlič Kozma iz Berda pri Podpeči (6. vel. serp. na Berdu).

Iz Ljubljane, 31. maj. serp. — Št. Jakopska fara je večeraj prav slovesno obhajala praznik svojega cerkve-nega patrona. Dopoldne in popoldne je bila cerkev vsa polna vernikov. Lepo ubrano petje je močno zviševalo službo Božjo. Pri slovesnosti ob devetih so péli mašo, katero je zložila gospa Ana Pesjak-ova. Ali je ta maša mojster-sko delo ali ne, in koliko muzikalne vrednosti ima, tega ne mislim pretresovati. Naj le toliko rečem, kar sem od marsikterega slišal, in se sam prepričal, da je v cerkvenem duhu stavljena; gospa skladateljica je dala cerkvenim molit-vam pravi izraz. Kako n. pr. ta maša pri „Kirie“ ponižno zdi-huje, pri „Gloriji“ se veličastno glasi, pri „Veri“ pa krepko doni. Mi-lim, da pravico govorim, ako rečem: da so tudi vsi drugi pevci in godci svojo nalogo prav dobro izveršili. Pri darovanji je gospa Pesjakova z gospodom Fabijanom pela prekrasen dvospev. Lepo in vse hvale vredno je, da ljudje iz imenitnih stanov svoje dušne moči obračajo v po-veličanje službe Božje.

Želimo še večkrat enacih častitljivih slovesnost v št. Jakovu. Bog jih živi, kateri so k večerajnji pripomogli!

Novi ministri so: Gr. Rihard Belkredi, pred-sednik ministerstva in državni minister; prof. Lariš-Mönich, za davkovstvo; vitez pl. Komers, za pra-vice; gr. Haller, začasni glavar sedmograjske dvorne pisarnice. Gr. Mensdorff ostane minister ces. hiše in zunanjstva in v tem oziru ohrani prvo dostojnost v mini-sterstvu. Poljni maršal Frank stopi v novo ministerstvo za vojašino, kakor je bil dosihdob. Pomorsko mini-sterstvo je sklenjeno z mini-t. za vojaštvo in z unim za tergovstvo, ki pa še nima ministra; policijsko pa je začasno izročeno državnemu mini-sterstvu. — Izmed dosedanjih dostojnikov bude Šmerling prvi predsednik naj višji sodnije; Lass er, Kalchberg in Reichenstein grejo za stanovitno, Me-ceri, Plener, Burger in Hein pa v začasni pokoj.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Kopanjske duhovnije 1 gl. 94 kr. svetemu Očetu, ker nam sv. vero ohranijo. — „Credo“ 1 tol. za 2 gl. 20 kr.

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofii. G. Cettue Peter, kaplan v Koprivi, je postal vikar v Šmartinu pri Terzu; g. Boltar Andr., vikar v Lipi, je šel v pokoj zavolj boleznj; in g. Kravanja Janez, kaplan v Biljah, pa v začasni pokoj.

V ljubljanski škofii. Umerla sta: 19. u. m. gosp. Jož. Partel, lok. administrator na Čišnicah; torej je ta duhovska služba razpi-ana 24. u. m.; — 25. u. m. pa v Ra-domljah g. Peter Dobravec, fajmošter v pokoju. R. I. P.!

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. — r.; Lepa hvala! Prišlo je vse, pa pesniška tvarina do-stokrat bolj pozno na versto pride. „Kaj bo z nemško vdovo?“ vprašate. Vdova, lat. vidua, starosl. v'dova, sans-kr. vidhavā; — je tedaj vprašanje, če je „nemška.“ — G. — l. v. — Bog plati! Pesmi se ložej porabijo, če niso predolge. — G. P. P.: Vi ste na vsako stran skerbnj za slovensko „Danico.“ To je lepo. Naroč. opravljeno. — G. — b-k: Prav ljubo in drago. —